

26.1.2021

THL:n suositus rajalla tehtäviin testauksiin uusien helposti tarttuvien SARS-CoV-2-muunnosten leviämisen estämiseksi

Tausta

Euroopan tautien valvonnan ja ehkäisyn keskus ECDC on arvioinut julkaisemissaan riskinarvioissa, että uudet Covid-19 –muunnokset voivat levitä selvästi nopeammin kuin koronaviruksen aiemman alatyypit. Mikäli virusmuunnokset leviävät suomalaiseseen väestöön, ne voivat aiheuttaa Covid-19 –epidemian merkittävän kiihtymisen ja siten vaarantaa vakavasti väestön terveyttä ja johtaa terveydenhuollon ylikuormittumiseen. On välttämätöntä, että riskiä leviämiseen pienennetään ottamalla käyttöön tehostettuja testaus-, karanteeni- ja eristyskäytäntöjä. Lisäksi koronavirusvariantteihin liittyy mahdollisesti riski uusintainfektioista ja rokotteiden heikentyneestä tehosta. Varmuudella ei vielä myöskään tiedetä aiheuttavatko uudet variantit enemmän vakavia infektioita kuin aikaisemmat koronavirusvariantit.

Toimenpiteet

THL suosittelee, että **kaikki riskimaista tulevat matkustajat ohjataan koronatestiin rajanylityspisteellä**. Mikäli rajanylityspisteellä ei ole näytteenottomahdollisuutta, tulee testiin hakeutua matkustajan oleskelu- tai asuinpaikkakunnan vuorokauden sisällä maahantulosta. Tähän ryhmään kuuluvat kaikki ne matkustajat, jotka ovat 14 vrk sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä/14 vrk.

Matkustajaa ei tarvitse ohjata testiin, jos hänellä on esittää negatiivinen tulos enintään 72 tuntia ennen maahantuloa otetusta koronavirustestistä (PCR-tai antigeenitesti) tai luotettava todistus sairastetusta COVID-19-infektiosta (jos sairaudesta on alle kuusi kuukautta aikaa).

Rajanylityspaikan terveysviranomaiset toimittavat kaikkien matkustajien henkilö- ja yhteystiedot oleskelu- tai asuinpaikkakunnan tartuntatautiviranomaisille, jotka **ohjaavat matkustajat vielä toiseen koronavirustestiin aikaisintaan 72 tunnin kuluttua maahantulosta**. THL pitää 72 tunnin testin toteutumista tärkeänä. Jos henkilö oleskelee maassa alle 72 tuntia, ei tietoja kerätä testiin ohjaamista varten.

Maahantulopisteen viranomaiset sekä oleskelu- tai asuinpaikkakunnan tartuntatautiviranomaiset ohjeistavat matkustajia toimimaan niin, ettei kontaktia ja tartunnanmahdollisuutta perheen ulkopuolisiin ihmisiin synny ennen molempien testitulosten valmistumista (omaehtoinen karanteeni). Tärkeää on, että rajanylityspaikoilla suositellaan matkustajille kasvomaskin käyttöä ja julkisen liikenteen käytön välttämistä, kun he siirtyvät maahantulopisteeltä eteenpäin. Paras vaihtoehto siirtymisiin on yksityisen auton tai taksin käyttö. Lisäksi matkustajaa ohjeistetaan varovaisuuteen sosiaalisissa kontakteissa vielä seuraavan viikon ajan negatiivisten testitulosten varmistuttua. Kaikkien matkustajavirtojen ohjauksessa on noudatettava normaaleja hyviä käytäntöjä turvaväleistä.

Uusien koronavirusvarianttien väestölle aiheuttama tartunnanvaara on arvioitu erittäin merkittäväksi. Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi määrätä henkilön 14 vuorokauden mittaiseen karanteeniin, mikäli mahdollisen tartunnan leviämisen estämistä ei voida luotettavasti muuten varmistaa (tartuntatautilaki 1227/2016, 60 §). Esimerkiksi, mikäli on syytä perustellusti uskoa, ettei matkustajan tartunnan mahdollisuutta voida sulkea pois kahdella koronavirustestillä tai henkilö ei välitä annetuista ohjeista, on karanteeniin määrääminen perusteltua. Karanteenimääräykset annetaan tapauskohtaisen riskiarvion perusteella.

Mikäli matkustajan molemmat koronavirustestit ovat negatiivisia ja matkustajalle on tehty karanteenipäätös, tehdään oleskelu- tai asuinpaikkakunnan virkasuhteisen tartuntatautilääkärin tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin toimesta päätös karanteenin lopettamisesta (tartuntatautilaki

26.1.2021

1227/2016, 62 §). Myös tässä tapauksessa matkustajaa kuitenkin ohjeistetaan varovaisuuteen sosiaalisissa kontakteissa vielä seuraavan viikon ajan.

Karanteeni toteutetaan matkustajan asunnossa tai muussa karanteenimääräyksen antaneen tartuntatautilääkärin hyväksymässä tai osoittamassa paikassa. Kunnan (matkustajan oleskelu- tai asuinkunta) on tarvittaessa järjestettävä karanteeniin määrätylle asianmukainen karanteenipaikka ja huolehdittava myös karanteeniin määrätyn ruokahuollosta (tartuntatautilaki 1227/2016, 68 §).

Matkustajien testauksessa käytetään ensisijaisesti PCR-testiä, mutta myös antigeenitesti on mahdollinen. Kaikki koronavirustestit otetaan yleisvaarallisen tartuntataudin aiheuttaman epidemian torjumiseksi ja ovat siten maksuttomia testattavalle hänen kansalaisuudestaan riippumatta (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 1992/734, 5 §, Maailman terveysjärjestön kansainvälinen terveyssäännöstö (2005) SopS 51/2007 40 artikla). Testaus ja tietojen luovuttaminen ovat vapaaehtoisia.

Poikkeuksia ohjeeseen

Suomen ja Ruotsin sekä Suomen ja Norjan välillä säännöllisessä työmatkaliikenteessä kulkevia ei ohjata testeihin jokaisen rajanylityksen aikana. Heidän kohdalla hyväksytään negatiivinen koronavirustestitodistus, jos testi on otettu alle 7 vuorokautta ennen rajanylitystä. Heiltä ei kerätä yhteystietoja 72 tunnin testiin ohjaamista varten.

Testaus ja suositus omaehtoisesta karanteenista ei koske tavaraliikenteen kuljetus- ja logistiikkahenkilöstöä työtehtävissään. Heille on laadittu omia työtehtäviin sopivia ohjeita, jotka jaetaan rajalla. Heiltä ei kerätä yhteystietoja 72 tunnin testiin ohjaamista varten. Testauksia maahantulopisteillä voidaan suorittaa sillä edellytyksellä että logistiikan toimivuus voidaan taata. Testaus tulee aina suorittaa, mikäli henkilöllä on koronavirukseen soveltuvia oireita tai hän itse epäilee tartuntaa.

Huoltovarmuuden kannalta tärkeiden henkilöiden ja muiden erityisryhmien kohdalla, tehtävän suorittaminen tulee suunnitella paikallisen tartuntataudeista vastaavan tahon kanssa siten, että omaehtoista karanteenia ja testauskäytäntöjä voidaan pääsääntöisesti noudattaa. Huoltovarmuuden kannalta tärkeille henkilöille suositellaan siis aina testausta rajalla, ellei ennakkotestin tulosta ole. Yhteystiedot kerätään, mikäli oleskelu maassa kestää yli 72 tuntia, jotta henkilöt voidaan ohjata toiseen testiin. Poikkeukset on sovittava paikallisten terveysviranomaisten kanssa siten että terveysturvallisuus voidaan taata.